

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

106. An Proreges debeant ad Episcopatum nominare digniores, dignis
postpositis, in Nomina, ut vulgo dicitur, quam mittung ad Regem? Ex part.
9. tract. 7. & Misc. 2. res. 7.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

RESOL. CVI.

An Præreges debeant ad Episcopatum nominare Digniores, dignis postpositis, in Nomina, ut vulgo dicitur, quam mittunt ad Regem? Ex p. 9. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 7.

§. 1. **C**asus est quotidianus. Ego de illo olim interrogatus fui à Duce Alcalensi, tunc Siciliae Prælege, & affirmatiuè respondi. Postea inueni hæc sententiam docuisse Hurtadum de Mendoza, ut alibi adnotauimus. Nunc inuenio eam docere doctissimum P. Ioan. Capatam in *discept. de iust. distribut. p. 2. c. 6. n. 25.* ubi loquens cum D. Petro Fernandes de Castro, Comiti de Lemos, sic asserit: [Quare Christianissime Princeps] attentissima debent consideratione pensare ij, quibus institutum est à supremo Rege, ut facta, inter alios, simplici, & honesta distinctione, discernant, qui fuerint ad illius Regni, nouique Indiarum Orbis Beneficia, & Episcopatus digniores; & ipsi, ut summo Patrono, eos eligendos proponant; in quorum conscientia suam Rex deponit confidenter, eisque illorum Regnorum credit utilitatem. Attente, inquam, & timide consultationes exquirant, & non semel, aut iterum, promouendorum conditiones examinent, ut secundum cuiusque gradus dignitatem, aut materiam, vnum alteri præferant eligendum. Si quidem illum Rex, ut digniorem alii, putat sibi consultari, quem in loco primo inspicit collocatum: & eum, qui in secundo, debere ei anteponi, qui in tertio, & sic deinceps. Et quamuis supremus Rex, altissima sua determinatione, & rerum omnium consultiissima cognitione, alium ex suo Marte possit designare Pastorem, iis omnibus sibi consultis, posthabitis, id tamen raro, aut nunquam fecisse cognoscimus. Ut tantò maiorem suis consulibus sollicitudinem ingerat, quò maiorem eis in huiusmodi rebus fidem adhibet: ita ut non alium præter hos à suis consulibus consultatos, æstimet digniorem. At quibus est sub periculo salutis aeternæ, talis cura à Deo, à Rege, à Regno commissis, nonne contra fidelitatem iis omnibus debitam facient, si neque Deo inferuiant, neque Regi obtemperant, neque Regno de sibi necessariis, & melioribus prouideant? Et aliò ducti alios minus dignos, vel quia potentiores, vel quia diligentiores, vel quia à Potentatibus, in ipsorum gratiam, & ob alicuius feruitij gratitudinem (quod nefas est in Ecclesia Dei) adiutos; dignioribus, doctioribus, rebus ipsis magis expertibus, & terræ ipsi, & eius Incolis accommodatioribus, atate, ac prudentia magis idoneis, qui & Deo, & Regi, & Regno, possunt dignum præbere famulatum, præferant, eligant, & discernant; & præferendos, eligendos, & discerendos offerant Superiori Patrono, Abfit ab eis. Quod à te, tuisque consulibus Christianissimis, & sapientissimis abesse, iamdiu in toto hoc Vniuerso, in illius noui Orbis prouentum, & utilitatem manifestissimè deprehenditur.] Hucusque Capata, quæ individualiter firmant casum nostrum pro Consilijs supremis, & Præregibus quæ quidem, ut boni Principes solent obseruare, ita aliquando naufragantur.

RESOL. CVII.

Quænam sint causæ excusantes à peccato eligentes minus dignum, relicto digniori?
Et an habentes concursus beneficiorum, & Cathedraliarum eligendo dignum, prætermissis digniori, teneantur ad restitutionem?

Et notatur in dicto casu minus dignum etiam sibi & Electoribus notum sit digniorem in electione esse prætermissum, posse hoc non obstante, sine peccato beneficijs, & Cathedraliam acceptare.
Et an minus dignum possit se offerre ad obtinendum beneficium, &c. Ex p. 3. tr. 5. & Misc. 1. Ref. 111. alias 110.

§. 1. **P**rimò, quando excessus non est notabilis, & manifestus. Secundò, quando magis digniorem est de alia domo, vel Ecclesia; igitur licite præfertur indigna digno extraneo digniori; quod perpetuo tenementi.

2. Tertiò, cum maior pars vult eligere minus dignum, tunc minor pars potest non eligere digniorem sed dare suffragium minus digno, quod est valde notandum; & hoc procedit etiam si electores iustitiam eligere digniorem; & sic eligendus est minus dignus, quando est magis acceptus Conuentui. Quarto, quando ex tribus concurrentibus, scilicet digno, magis digno, & indigno eligitur indignus, si pro digno suffragium non do. Quintò, cum dignior præfret alteri Ecclesie, & esset postulandus. Sextò, quando magis dignus est implicatus negotiis externis, vel non ita residentiam facit, sicut minus dignus. Septimò, si minus dignus sit iam expertus, & disertus circa prælaturam, & dignior inexpertus. Octauò, quando non est liberum collatori, vel institutori conferre alteri, vel alium instituere, quam sibi præferentem à patrono. Nonò, si beneficium ex sua institutione per Ecclesiam confirmata, vel acceptata, dandum sit alicui ex certa familia, vel oppido. Decimò, si beneficij Parochialis fundator præferat dignum, & non digniorem, nam hoc ei licitum est facere. Undecimò quando quis beneficium resignat digno, prætermittens digniorem. Et tandem duodecimò, patronus laicus potest eligere, & præferre minus dignum, relicto digniori. Et hæc omnia inuenies apud Ioan. Valerum in *differentijs vris* (que foris, ver. electio, diff. 1. n. 1. Ioan. de la Cruz in *direct. p. 1. pr. q. 7. art. 2. dub. 9. concl. 2. Ric. p. 3. decis. 2. 14. n. 3. Sylu. in 2. 2. q. 63. art. 2. queritur 4. concl. 3. Tanner. in 2. 2. disp. 4. q. 8. dub. 2. n. 17. Lessium lib. 2. c. 34. dub. 13. n. 58. Villalobos in sum. tom. 2. tract. 8. diff. 4. n. 6. & seq. vide etiam Malderum in 2. 2. tract. 9. cap. 2. dub. 7.*

3. Notandum est hic obiter, quòd licet sit probabilior opinio asserens in concursu beneficiorum, & cathedraliarum electores, eligendo dignum, prætermittendo digniori, teneri ad restitutionem: at tamen opinio contraria est probabilis, & tuta in praxi. Vide Villalobos in *summa*, 10. 2. tract. 8. n. 15. Sotum de iust. lib. 4. quest. 6. art. 3. ad 6. Nauarrum cap. 17. n. 74. & alios.

4. Nota secundò, quòd in dicto casu, minus dignum etiam si sibi, & electoribus notum sit digniorem in electione esse prætermissum, posse tamen hoc non obstante sine peccato mortali beneficium & cathedraliam acceptare. Ita Turrianus tom. 2. in 2. 2. disp. 22. dub. 3. n. 8. & Sotus de iust. lib. 3. q. 6. art. 2. post. 9. concl. quidquid in contrarium asserat Petrus Nauarra de rest. lib. 2. c. 2. n. 63. quod probabilissimum putat Tannerus in 2. 2. disp. 4. q. 8. dub. 2. n. 15. Verum tu tene sententiam Turriani, qui n. 4. notat hoc procedere post electionem, nam ante electionem minus dignus, quando certò agnoscit ex proprio, & aliorum iudicio se esse minus dignum, omnibus consideratis, non potest petere præbendam, seu beneficium curatum; petit enim rem iniustam, quam electores non possunt facere absque peccato simul, & damno tertie personæ. Et hæc sententiam docent etiam nonnulli Ledesma in sum. tom. 2. tract. 7. concl. 7. diff. 19. & Syluius in 2. 2. quest. 63. art. 2. concl. 4. quando certò & manifestè alius est dignior, nam si alterius maior idoneitas sit dubia, putetque minus dignus